

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Київ 2024

УДК 619:616 (082)

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 02.09.2024 № 3)*

Збірник матеріалів конференцій з ветеринарної медицини, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2024. – 146 с.

Відповідальні за випуск: Тетяна ДУДУС, Ірина МОРГУН (Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»)

Редактори

Ірина СЄРОВА, Людмила ТАЛЮТА

**За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність
несуть автори публікацій**

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЙ

Репродуктологія:

- конструктивне висвітлення освітньо-наукових аспектів щодо стану та перспектив відтворення тварин й подальшого розвитку галузі тваринництва;
- актуальні проблеми підготовки фахівців з питань репродуктології;
- порівняння систем контролю поведінки тварин;
- проблеми репродуктології тварин в Україні у воєнний час;
- комплексне діагностування абортів у корів;
- сучасний метод стерилізації та кастрації дрібних тварин (альтернатива);
- діагностування еструсу та анафродизії за відновлення відтворної функції корів;
- особливості впливу вітаміну B12, кобальту та їх дефіциту на репродуктивну здатність жуйних тварин;
- УЗ-діагностування акушерсько-гінекологічної патології у дрібних тварин.

Біобезпека:

- основні засади забезпечення біологічної безпеки тваринницьких господарств;
- актуальні питання біобезпеки в Україні;
- наукові розробки в судово-ветеринарній експертизі;
- роль біобезпеки та біозахисту в тваринництві в аспекті підходу One Health;
- громадська думка щодо біобезпеки та поширення захворювань у худоби;
- біоетичні аспекти біобезпеки;
- молоко A2 – нові можливості у молочній промисловості.

**VII Всеукраїнська конференція
«ПРОБЛЕМИ РЕПРОДУКТОЛОГІЇ ТВАРИН.
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ»**

23-24 жовтня 2024 р.

Організатор

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Співорганізатори

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

бактерицидну активність до всіх досліджуваних ізолятів. Спосіб дезінфекційної обробки пташників на основі застосування 2,0 %-го розчину екологічно безпечного лужного мийно-дезінфекційного засобу «Сандез» має високі дезінфекуючі властивості, забезпечує бактерицидну дію на патогенні мікроорганізми (*S. aureus*, *E. coli*, *S. Typhimurium*, *P. vulgaris*, *P. aeruginosa*).

Враховуючи технологічні особливості вирощування качок, ми запропонували здійснювати дезінфекційну обробку пташників 2,0 %-им розчином мийно-дезінфекційного засобу «Сандез» методом аерозольної обробки без присутності птиці та експозиції 20 хв із розрахунку 200 см³ / м³. Ефективність дезінфектування становила 99,0 %, що на 8 % вище за аналогічний показник у контролі за обробки 3 %-ним розчином йоду одноклористого. Наукову новизну досліджень підтверджено двома охоронними документами: патент 142944 України, МПК (2020.01) А61L 2/16 (2006.01); С11D 7/00 Спосіб ветеринарно-санітарної обробки пташників під час вирощування каченят, заявл. 08.11.2019; опубл. 10.07.2020, Бюл. № 13 та патентом 142947 України, МПК (2020.01) А61L 9/00; А61L 2/00 Спосіб дезінфектування пташників у системі ветеринарно-санітарних заходів під час вирощування качок, заявл. 08.11.2019; опубл. 10.07.2020; Бюл. № 13. Виробничими випробуваннями доведено ефективність запропонованих ветеринарно-санітарних заходів під час вирощування качок, які включають введення до раціону птиці (качок) дріжджової вуглеводної фракції мананолігосахаридів (Alltech Inc.) та дезінфекційну обробку качатників засобом «Сандез» є ефективними і забезпечують збільшення живої маси качок у 49-добовому віці на 4,1 ($p \leq 0,05$), середньодобового проросту – на 1,5 ($p \leq 0,05$) % та збереженості поголів'я птиці – на 0,9% ($p \leq 0,05$), як порівняти з контролем, а економічний ефект на 1 грн витрат становить 4,3 грн.

УДК 619:616/34-5.042 (045)

БОГАТКО Альона, асистент

Білоцерківський національний аграрний університет

bogatko.aliona.ua@gmail.com

БЛАГОПОЛУЧЧЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН ЗА ЇХ УТРИМАННЯ

Сільськогосподарських тварин розводять і утримують з урахуванням їх різновиду, стадії розвитку, адаптації і одомашнення, фізіологічних і етологічних потреб на підставі досвіду і наукових знань, а також із дотриманням «Загальних вимог до благополуччя сільськогосподарських тварин під час їх утримання» (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства 2021 р., № 224). Власники і утримувачі

мають вживати всіх необхідних заходів, передбачених законодавством України з метою забезпечення благополуччя сільськогосподарських тварин, які їм належать або перебувають у них на утриманні, та не завдавати їм невинновданого болю, страждань або травм.

За утримання і благополуччя сільськогосподарських тварин відповідають їх власники і утримувачі. Сільськогосподарських тварин, яких розводять, вирощують та/або утримують із використанням систем, в яких їх благополуччя залежить від частого догляду людиною, оглядають не менш як один раз на добу. Сільськогосподарських тварин, яких розводять, вирощують та/або утримують із використанням інших систем, оглядають з інтервалами, що є достатніми для уникнення і запобігання будь-яким стражданням сільськогосподарських тварин. Для ретельного огляду сільськогосподарських тварин забезпечують наявність належного освітлення (стаціонарного або переносного). Догляд за сільськогосподарськими тваринами має здійснювати достатня кількість кваліфікованого персоналу, який має відповідні знання, навички роботи з тваринами та професійною компетентністю.

Сільськогосподарським тваринам, які проявляють симптоми та/або ознаки хвороби, та/або отримали травму, слід негайно надавати належний догляд та/або лікування. Якщо стан сільськогосподарських тварин не поліпшується, власник або утримувач сільськогосподарських тварин мають негайно звернутися до ліцензованого лікаря ветеринарної медицини. У разі потреби хворих та/або травмованих сільськогосподарських тварин ізолюють у призначеному для цього місці з дотриманням відповідних умов утримання, що охоплюють забезпечення сухою і зручною підстилкою в достатній кількості, а також періодичний огляд.

Заборонено обмежувати свободу пересування сільськогосподарських тварин у спосіб, що може завдавати їм невинновданих страждань або може травмувати їх. Калічити сільськогосподарських тварин заборонено.

У випадку постійного або періодичного утримання сільськогосподарських тварин на прив'язі або обмеження їх пересування, сільськогосподарським тваринам потрібно надавати простір, що задовольняє їх фізіологічні та етологічні потреби.

Матеріали, які використовують для будівництва приміщень (загонів), в яких утримують сільськогосподарських тварин, і обладнання, з яким вони контактують, не мають завдавати сільськогосподарським тваринам шкоди та/або травмувати їх. Матеріали і обладнання мають бути такими, щоб їх можна було легко очищати, мити і дезінфікувати. Конструкція, планування і розташування приміщень, в яких утримують сільськогосподарських тварин, конструкція знарядь і пристосувань для їх захисту або фіксації, мають забезпечувати відсутність гострих країв або виступів, що можуть травмувати сільськогосподарських тварин. Автоматизоване або механічне обладнання, що його використовують із метою забезпечення здоров'я та благополуччя

сільськогосподарських тварин, перевіряють не менш як один раз на добу. Виявлені несправності потрібно усувати негайно. Якщо несправність неможливо усунути негайно, необхідно вжити всіх заходів для захисту здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин.

Циркуляція, рівень запиленості, температура, відносна вологість повітря, а також концентрація газів мають бути в межах показників, визначених законодавством України, що не завдають шкоди сільськогосподарським тваринам. Заборонено утримувати сільськогосподарських тварин у приміщеннях у постійній темряві або без відповідного періоду відпочинку від штучного освітлення. Якщо природного світла недостатньо для задоволення фізіологічних і етологічних потреб сільськогосподарських тварин, необхідно забезпечити відповідне штучне освітлення.

На випадок відмови системи примусової вентиляції необхідно передбачити резервну систему, що гарантуватиме достатній повітрообмін з метою збереження здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин, а також сигналізацію, що сповіщатиме про відмову системи примусової вентиляції. Роботу сигналізації необхідно регулярно випробовувати.

Раціон сільськогосподарських тварин має бути повноцінним і збалансованим відповідно до їх віку і виду, у кількості, достатній для підтримання здоров'я сільськогосподарських тварин на належному рівні та задоволення їх фізіологічних потреб. Корм, вода та інші рідини для сільськогосподарських тварин не мають містити речовин або домішок, що можуть завдати їм невинуватених страждань або травмувати.

Спосіб годування також не має завдавати непотрібних страждань і травмувати сільськогосподарських тварин. Сільськогосподарські тварини мають мати доступ до кормів і води з інтервалами, що відповідають їх фізіологічним потребам. Сільськогосподарські тварини мають мати доступ до води в належній кількості або мати можливість задовольнити свої потреби у споживанні рідини в інший спосіб.

З метою профілактики і лікування хвороб слід застосовувати ветеринарні лікарські засоби, використання яких дозволено в Україні і які, як доведено науковими дослідженнями, не чинять негативного впливу на здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин.

Власник або утримувач сільськогосподарських тварин має вести електронний та/або паперовий облік відомостей про їх лікування, зокрема про застосування ветеринарних лікарських засобів (період і кількість), а також про кількість загинувших сільськогосподарських тварин, виявлених під час кожного огляду. Відомості зберігають упродовж не менш як три роки і надають територіальному органу компетентного органу під час здійснення заходу державного контролю або у відповідь на його запит.

Висновок

Отже, відповідно до здійснення заходів державного контролю з метою перевірки дотримання власниками і утримувачами вимог законодавства про здоров'я та благополуччя сільськогосподарських тварин, а також вживання в межах своїх повноважень заходів наглядового органу для усунення виявлених порушень, винних осіб притягують до відповідальності, встановленої законом.

УДК 616.995.42 (045)

ПЕРНЕР Ян, Mgr., Ph.D, керівник Лабораторії молекулярної біології кліщів*
orcid: 0000-0001-7719-4251

perner@paru.cas.cz

ФОТІНА Ганна, д-р вет. наук, професор ветеринарного факультету**, асоційований наук. співробітник Лабораторії молекулярної біології кліщів*
orcid: 0000-0002-0761-3681

hanna.fotina@paru.cas.cz

ФОТІНА Олександра, студентка 3-го курсу факультету ветеринарної медицини**

sashafotina29@gmail.com

* Лабораторія молекулярної біології кліщів Інституту паразитології, Біологічного центру Чеської академії наук (IoP BC CAS) в Чеське Будейовіце, Чехія

** Сумський національний аграрний університет, ветеринарний факультет, Суми, Україна

ОПТИМІЗАЦІЯ БІЛКОВО-ЛІПІДНИХ ДІЄТ ДЛЯ КЛІЩІВ: УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ І КОНТРОЛЮ ПЕРЕНОСНИКІВ У РАМКАХ ЗР

Актуальність. Кліщі, зокрема *Ixodes ricinus*, є важливими переносниками захворювань, які впливають на здоров'я людей і тварин, що робить їх об'єктами досліджень. Традиційне годування кліщів на живих тваринах спричиняє етичні та фінансові труднощі. Це дослідження прагне розробити штучні дієти, що замінюють кров хребетних тварин білковими та ліпідними комбінаціями, зменшуючи залежність від живих тварин відповідно до принципів ЗР. Актуальність зростає на фоні збільшення захворювань, пов'язаних із кліщами, особливо в Україні, де війна дестабілізувала системи охорони здоров'я. Дослідження зосереджене на оптимізації штучних дієт для підтримки фізіології кліщів, особливо ролі ліпідів у їхньому розвитку і розмноженні.